

The Structural Relationships between Family Functioning, Positive Development, Psychological Distress and Social Media Addiction with the Mediating of Cognitive Emotion Regulation Strategies in Adolescents

Vahab Asl Rahimi¹, Jalil Babapour Kheiroddin^{1*}, Zeynab Khanjani¹, Touraj Hashemi Nosrat-Abad¹,
Abbas Bakhshipour Roudsari¹

¹ Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

Article Type:
Original Article

Article History:
Received: 20 May 2024
Accepted: 8 Jun 2024
ePublished: 28 Aug 2024

Keywords:
Social Media
Addiction,
Family Functioning,
Positive Development,
Psychological
Distress,
Cognitive Emotion
Regulation Strategies

Abstract

Background. The addiction to social networks poses serious risks to the lives and well-being of adolescents. This study aimed to create a model of social media addiction that takes into account family dynamics, positive development, and psychological distress, with cognitive emotion regulation strategies acting as mediators among adolescents.

Methods. This descriptive-correlational study included adolescents aged 15-18 years during the 2022–2023 educational year in Tabriz schools. Multi-stage cluster sampling was used to select the adolescents. Data were collected using the social network addiction scale (SNAS), the cognitive emotion regulation questionnaire (CERQ), the depression, anxiety, and stress scale (DASS), the positive youth development-via strengths family scale (PYD-VSF), and the McMaster family assessment device (FAD). Pearson correlation and structural equation modeling (SEM) analyses were conducted using SPSS and LISREL software.

Results. A strong positive correlation was found between positive youth development and effective emotion regulation strategies. Conversely, there was a notable negative correlation between dysfunctional family dynamics and effective emotion regulation strategies. Psychological distress was directly linked to ineffective emotion regulation strategies. Additionally, a significant direct connection was identified between psychological distress and social media addiction. There was also a notable relationship between dysfunctional family dynamics and social media addiction. The results from the structural equation modeling indicated a strong fit for the proposed model. Specifically, healthy family dynamics were positively correlated with effective cognitive emotion regulation strategies ($t = 2.44$, $\gamma = 0.17$), while dysfunctional family dynamics showed a negative correlation with these strategies ($t = -4.74$, $\gamma = -0.43$). In conclusion, psychological distress and dysfunctional family dynamics are predictors of social media addiction, with cognitive emotion regulation strategies serving as a mediating factor. Improving emotional self-regulation through better family dynamics and addressing psychological distress can help safeguard adolescents from addiction to the Internet and social media.

Conclusion. Psychological distress and unhealthy family functioning predict social media addiction, mediated by cognitive emotion regulation strategies. Enhancing emotional self-regulation through family functioning and addressing psychological distress can protect adolescents from Internet and social media addiction.

Asl Rahimi V, Babapour Kheiroddin J, Khanjani Z, Hashemi Nosrat-Abad T, Bakhshipour Roudsari A. The Structural Relationships between Family Functioning, Positive Development, Psychological Distress and Social Media Addiction with the Mediating of Cognitive Emotion Regulation Strategies in Adolescents. *Depiction of Health*. 2024; 15(3): 341-357. doi: 10.34172/doh.2024.26. (Persian)

* Corresponding author; Jalil Babapour Kheiroddin, E-mail: Babapourj@yahoo.com

Extended Abstract

Background

Adolescence, especially between the ages of 14 and 18, is a critical and vulnerable period characterized by traits such as thrill-seeking, novelty-seeking, and a desire for independence. Due to a lack of effective management and proper understanding from families and society, these characteristics can expose adolescents to psychological and social harm. The rise and spread of the Internet and social media networks have exacerbated these risks, as these platforms, with their appealing and multi-sensory features, attract adolescents, leading them to spend a significant portion of their time in these spaces. This dependency can cause issues in their daily lives and disrupt their psychological balance. Addiction to the Internet and social media is a serious behavioral problem that can lead to physical, psychological, academic, and professional issues. Research indicates that addiction to these platforms, particularly among adolescents aged 15-19, is associated with increased levels of stress, anxiety, and depression. Various factors, including family functioning, psychological distress, and emotion regulation, play a role in the formation of this addiction. To mitigate these risks, it is essential to scientifically understand and manage the factors contributing to Internet and social media addiction. This management can focus on enhancing positive adolescent development, improving family functioning, and reducing psychological distress to effectively prevent and treat social media addiction.

Methods

This descriptive-correlational study included adolescents aged 15-18 years during the 2022–2023 educational year in Tabriz schools. This study assessed the relationships between family functioning, positive youth development, and psychological distress, focusing on the role of cognitive emotion regulation strategies as a mediating variable in reducing social media addiction. The study's population included 85,000 students. Of this amount, 338 students were randomly selected using the Tabachnick and Fidell formula and multi-stage cluster sampling.

The data collection tools included the social network addiction scale (SNAS), the cognitive emotion regulation questionnaire (CERQ), the psychological distress scale (DASS-21), the positive youth development scale (PYD-VSF), and the McMaster family assessment device (FAD). Each tool was designed to measure various psychological and social dimensions and demonstrated adequate reliability and validity. Data were collected through questionnaires completed by volunteer students. Data analysis employed descriptive statistics such as

mean, frequency, standard deviation, and percentage, as well as inferential statistics using structural equation modeling (SEM) with SPSS (version 22) and LISREL software.

Results

The average age of the 338 participants in the study was 16.88 years, with the majority (242) being male. The results showed a significant negative correlation between positive cognitive emotion regulation strategies and social media addiction ($r = -0.22$, $P < 0.01$). Furthermore, social media addiction had the strongest association with refocusing on planning ($r = -0.30$, $P < 0.01$) and the weakest association with acceptance ($r = 0.11$, $P < 0.01$). Positive youth development was directly and significantly related to positive cognitive emotion regulation strategies ($r = 0.13$, $P < 0.01$). In addition, positive youth development had the strongest association with refocusing on planning and positive reappraisal ($r = 0.17$, $P < 0.01$) and the weakest association with acceptance ($r = -0.02$, $P < 0.05$). A significant positive correlation was found between psychological distress and negative cognitive emotion regulation strategies ($r = 0.30$, $P < 0.01$). Additionally, psychological distress had the strongest association with catastrophizing ($r = 0.33$, $P < 0.05$) and the weakest association with self-blame ($r = -0.18$, $P < 0.01$). There was also a significant positive relationship between psychological distress and social media addiction ($r = 0.23$, $P < 0.01$), indicating a notable negative statistical relationship. Among the subscales, psychological distress had the highest correlation with salience ($r = 0.22$, $P < 0.01$) and the lowest correlation with conflict ($r = 0.16$, $P < 0.01$). A significant negative correlation was observed between negative family functioning and positive cognitive emotion regulation strategies ($r = -0.27$, $P < 0.05$). In addition, negative family functioning had the strongest association with refocusing on planning ($r = -0.34$, $P < 0.01$) and the weakest association with acceptance ($r = -0.14$, $P < 0.01$). Additionally, a significant positive relationship was found between negative family functioning and social media addiction ($r = 0.60$, $P < 0.01$). It was also found that negative family functioning had the strongest correlation with conflict ($r = 0.60$, $P < 0.01$) and the weakest correlation with mood modification ($r = 0.38$, $P < 0.01$).

The SEM results showed that positive family functioning was significantly related to positive cognitive emotion regulation strategies ($t = 2.44$, $\gamma = 0.17$). Negative family functioning was significantly associated with positive cognitive emotion regulation strategies ($t = -4.74$, $\gamma = -0.43$), social media addiction ($t = 8.99$, $\gamma = 0.50$), and negative cognitive emotion regulation strategies ($t = 2.37$,

$\gamma=0.14$). Positive youth development was significantly related to positive cognitive emotion regulation strategies ($t=2.10$, $\gamma=0.14$). Psychological distress was significantly associated with positive cognitive emotion regulation strategies ($t = -2.92$, $\gamma = -0.19$), social media addiction ($t=2.37$, $\gamma=0.03$), and negative cognitive emotion regulation strategies ($t =6.28$, $\gamma =0.44$). Social media addiction had a significant association with both positive ($t = -2.96$, $\beta = -0.16$) and negative cognitive emotion regulation strategies ($t = 2.44$, $\beta = 0.13$).

Conclusion

In this research, a structural model was created based on the variables analyzed. The evaluation of the model's goodness-of-fit indices revealed that the comparative fit index (CFI) demonstrated an excellent fit, while the root mean square error of approximation (RMSEA), goodness of fit index (GFI), adjusted goodness of fit index (AGFI),

and root mean square residual (RMSR) also indicated a favorable fit for the proposed model. As a result, the findings suggest that structural models can be effectively utilized to explore the relationships among various factors associated with social media addiction in adolescents, which can help in identifying, analyzing, and interpreting the relationships of predictive variables in this context. This understanding can guide the development of prevention and intervention strategies for adolescent social media addiction. The model indicates that family dysfunction significantly influences the use of positive cognitive emotion regulation strategies and social media addiction. Furthermore, there is a notable connection between social media addiction and both positive and negative cognitive emotion regulation strategies. Thus, family dynamics and psychological distress affect social media addiction through emotion regulation strategies, which are crucial in this issue.

ارتباط ساختاری بین کارکرد خانواده، تحول مثبت، آشفتگی روانی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی؛ از طریق میانجیگری راهبردهای شناختی تنظیم هیجان در نوجوانان

وهاب اصل رحیمی^۱، جلیل باباپور خیرالدین^{۱*}، زینب خانجانی^۱، تورج هاشمی نصرت‌آباد^۱، عباس بخشی‌پور رودسری^۱
^۱ گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

زمینه. اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی پیامدهای نگران‌کننده‌ای در زندگی نوجوانان و ابعاد سلامت او دارد. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر کارکرد خانواده، تحول مثبت و آشفتگی‌های روان‌شناختی با میانجیگری راهبردهای شناختی تنظیم هیجان در نوجوانان انجام گرفته است.

روش کار. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش نوجوانان گروه سنی ۱۵-۱۸ سال در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در مدارس شهرستان تبریز بودند که به صورت نمونه‌گیری چند مرحله‌ای خوشه‌ای انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌ها از طریق مقیاس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی (SNAS)، پرسش‌نامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ)، مقیاس آشفتگی روان‌شناختی (DASS-۲۱)، ارزیابی تحول مثبت نوجوانی (PYD-VSF) و مقیاس سنجش کارکرد خانواده مک‌مستر (FAD) جمع‌آوری شدند. در این پژوهش داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و تحلیل معادلات ساختاری با نرم‌افزار SPSS و LISREL تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها. مطابق با نتایج مطالعه؛ رابطه مستقیم و معنادار بین تحول مثبت نوجوانی و راهبردهای تنظیم هیجان مثبت؛ رابطه معکوس و معنادار بین کارکرد ناسالم خانواده با راهبردهای تنظیم هیجان مثبت؛ رابطه مستقیم و معنادار بین آشفتگی روانی و راهبردهای شناختی هیجان منفی؛ و همچنین رابطه مستقیم و معنادار بین آشفتگی روانی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مشاهده شد. علاوه بر این رابطه بین کارکرد ناسالم خانواده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نیز معنادار بود. شاخص CFI برآزش بسیار مطلوب و بسیار مناسب دلالت داشته و شاخص‌های RMSEA، GFI، AGFI و RMSR برآزش مطلوب و مناسب مدل برآورد شده را تأیید کردند. مطابق این نتایج کارکردهای سالم خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($r=0/17$ و $t=2/44$) ارتباط مستقیم و معناداری داشته است، و کارکردهای ناسالم خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($r=-0/43$ و $t=-4/74$) ارتباط معکوس داشت.

نتیجه‌گیری. مؤلفه‌های آشفتگی روانی و کارکردهای ناسالم خانواده با میانجیگری راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. خودتنظیمی هیجانی از طریق ابعاد کارکرد خانواده و آشفتگی‌های روانی می‌تواند مورد تقویت قرار بگیرد و نوجوانان را در جهت خود مراقبتی و تاب‌آوری در مقابل اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی حفاظت کند.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

سابقه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۳۱

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۹

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۰۶/۰۷

کلیدواژه‌ها:

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، کارکرد خانواده، تحول مثبت، آشفتگی‌های روان‌شناختی، راهبردهای شناختی تنظیم هیجانی

مقدمه

مخاطره‌آمیز و آسیب‌پذیر می‌باشد.^۱ نوجوانان در سنین ۱۵ تا ۱۸ به دلیل شرایط تحولی منحصربه‌فرد این دوره رشدی، از ویژگی‌های خاصی برخوردار هستند که هیجان‌خواهی، تنوع‌طلبی، کنجکاوی و استقلال‌گرایی از برجسته‌ترین آن‌ها به شمار می‌آید.^۲ این ویژگی‌ها به دلایل عدم شناخت و ویژگی‌های رشد، نبود مدیریت کارآمد و هوشمند توسط

نوجوانی از دوره‌های بسیار مهم و اساسی در رشد و تحول است و نوجوانان از سرمایه‌ها و پشتوانه‌های معنوی و منابع سرشار در رشد و تعالی جامعه هستند.^۱ نتایج پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که این دوره به دلیل گذر از کودکی به نوجوانی و نیز فقدان مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز در بسیاری از نوجوانان، از برهه‌های حساس،

* پدیدآور رابط: جلیل باباپور خیرالدین، آدرس ایمیل: Babapourj@yahoo.com

نوجوانان بیش از ۲ ساعت از فضای مجازی استفاده می‌کنند.^۸ در سال ۲۰۱۷، ۵۰ درصد نوجوانان آمریکایی اذعان داشته‌اند که به تلفن همراه معتاد هستند (نظرسنجی رسانه عقل سلیم). شبکه‌های اجتماعی اصلی‌ترین دلیلی است که افراد را به استفاده منظم از تلفن‌های هوشمند خود سوق می‌دهد.^{۹، ۱۰}

اعتیاد به اینترنت یک اعتیاد رفتاری است که به دنبال خود می‌تواند مشکلات و پیامدهای فردی و اجتماعی زیادی در زندگی کاربر معتاد بر جای بگذارد مانند مشکلات جسمی، روان‌شناختی، تحصیلی و شغلی.^{۱۱} همچنین گزارش نتایج پژوهش‌های مختلف نقش اعتیاد به استفاده از تلفن همراه و گوشی‌های هوشمند و رسانه‌های اجتماعی مجازی بر بروز و میزان اختلالات روان‌شناختی مانند استرس، اضطراب و افسردگی و شدت آن در بین کاربران مخصوصاً کاربران در سنین ۱۵-۱۹ سالگی تأکید و هشدار داده‌اند.^{۱۲-۱۶} بر این اساس و با توجه به پیامدها و مخاطرات ناشی از اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، شناخت و مدیریت علمی و مبتنی بر شواهد عوامل مؤثر بر وابستگی و اعتیاد به اینترنت با هدف تأمین سلامت روان و بهزیستی روان‌شناختی کاربران مخصوصاً در سنین جوانی از اهمیت و ضرورت زیادی برخوردار می‌باشد. در این راستا شناسایی و معرفی عوامل و تعیین‌کننده‌های اعتیاد اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی مجازی موجب می‌شود تا مداخلات سلامت روان در جهت مراقبت بهتر و مدیریت کارآمد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در بین کاربران در معرض آسیب و یا آسیب‌دیده مبتنی بر شواهد علمی و پژوهشی تدارک و سازمان‌دهی شود.

مطابق نتایج تحقیقات و پژوهش‌های موجود عوامل مختلفی از جمله کارکرد خانواده، آشفتگی‌های روان‌شناختی، تحول مثبت و تنظیم هیجان می‌توانند در شکل‌گیری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مورد توجه قرار گیرند که هم از بعد پیش‌بینی‌کننده بودن اعتیاد مؤثر هستند و هم از جهت مدیریت آن قابل تامل و بررسی هستند. کارکرد خانواده میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی را فراهم می‌سازد و بین کارکرد خانواده و استفاده از شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت وجود دارد.^{۱۷} بین مؤلفه کارکرد خانواده در بین افراد دچار اعتیاد به اینترنت و افراد عادی تفاوت معناداری وجود دارد.^{۱۸} آشفتگی روان‌شناختی رابطه مستقیمی با اعتیاد به استفاده از تلفن

خانواده، جامعه و فقدان جهت‌گیری تحول مثبت نوجوانی، بستری را فراهم می‌کند که نوجوان در معرض انواع آسیب‌های روانی- اجتماعی قرار گیرد.^{۱۰، ۳} در این میان ظهور و گسترش سامانه جهان‌گستر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی با مجموعه ویژگی‌های جذاب و چند حسی خاص و مخاطب‌پسند زمینه‌های گرایش و کاربست آن را برای کاربران بسیاری فراهم ساخته است که عمده‌ترین و جمعیت غالب آن را نوجوانان و جوانان تشکیل می‌دهند.^۴ مطابق با نتایج تحقیقات پیشین؛ مجموعه ویژگی‌های اینترنت و شبکه‌های مجازی گرایش زیادی را در کاربران خود مخصوصاً نوجوانان ایجاد کرده تا بخش زیادی از اوقات زندگی‌شان را در آن سپری کنند. شبکه‌های اجتماعی دارای ماهیت دوگانه‌ای بوده و از طرفی نقش غیرقابل انکار و الزام‌آور آن در توسعه و تعمیق روابط انسانی و کارکردهای اثربخش و توسعه‌دهنده و از سوی دیگر با توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد آن (جذابیت‌های چند حسی، هیجان‌انگیز و اغواکننده) موجب ایجاد گرایش‌های افراطی و بی‌ضابطه در افراد به‌ویژه نوجوانان و جوانان می‌گردد؛ به‌طوری‌که کاربران ساعات زیادی از اوقات زندگی‌شان را در پای آن سپری نموده و نتوانند از آن دل بکنند؛ در نتیجه در امورات زندگی روزمره‌شان با مشکلات و چالش‌های مخاطره‌آمیزی مواجه شده و تعادل زندگی‌شان به هم بخورد.^{۶، ۵}

لذا این فراگیری و گستردگی اینترنت زمینه‌ای ایجاد کرده است تا بخش اعظمی از مردم (طبق اعلام سایت جهانی اینترنت در سال ۲۰۲۲ قریب به ۶۳ درصد از جمعیت جهان "جمعیتی در حدود ۵ میلیارد نفر") تحت عنوان کاربر اینترنتی از زندگی واقعی به زندگی مجازی تغییر جهت و نقل مکان دهند، در این میان جمعیت زیادی از کاربران اوقات و ساعات زیادی از عمرشان را در شبکه‌های اجتماعی سپری کرده و به‌صورت وسواس‌گون در فضای مجازی حضور داشته و به آن وابسته باشند؛ به‌طوری‌که زندگی روزمره، روابط پیرامونی، فعالیت‌های آموزشی و حرفه‌ای‌شان تحت‌الشعاع آن قرار گرفته و به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی معتاد شوند.

طبق گزارش افکام "سازمان تنظیم‌کننده ارتباطات رسانه‌ای بریتانیا" ۷۸ درصد از بزرگسالان احساس می‌کنند نمی‌توانند بدون موبایل زندگی کنند، هر کاربر عادی روزانه ۲۶۱۷ بار گوشی‌اش را چک می‌کند.^۷ بیش از ۹۷ درصد از

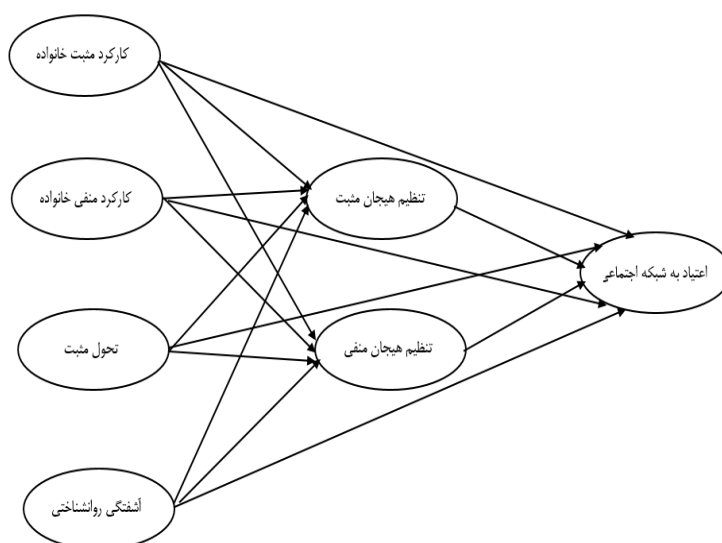
مورد بررسی قرار گرفته و راهکارهای درمانی و پیشگیرانه از قبل آن استخراج و جهت مداخلات مؤثر معرفی گردد. لذا در این پژوهش سعی بر این است تا ضمن معرفی و ایجاد مدل چندبعدی عوامل تعیین کننده اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، زمینه‌ای فراهم شود تا در موضوع بررسی نقش راهبردهای تنظیم هیجانی شناختی در بهبود و تقویت عملکرد خانواده، یا کاهش آشفتگی روان‌شناختی و نیز تقویت تحول مثبت نوجوانی در ارتباط با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی اقدام گردیده و با اتکا به یافته‌های حاصل از این بررسی، رهیافتی در مدیریت کارآمد و مؤثر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و پیامدهای ناگوار آن معرفی و ارائه گردد.

روش کار

مطالعه حاضر از جهت ماهیت موضوع، از نوع پژوهش‌های همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری است و از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات، از نوع توصیفی و از بعد زمانی از نوع مقطعی و در زمره مطالعات بنیادی است. در این مطالعه تلاش بر این است تا ضمن بررسی روابط موجود بین متغیرهای مورد مطالعه شامل کارکرد خانواده، تحول مثبت نوجوانی و آشفتگی روان‌شناختی؛ نقش هر یک از این متغیرها در متغیر ملاک مورد توجه و بررسی قرار گرفته و نقش راهبردهای شناختی تنظیم هیجان به عنوان متغیر میانجی در تعدیل میزان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مورد شناسایی قرار گیرد (شکل ۱).

همراه و گوشی‌های هوشمند دارد.^{۱۶-۱۷} استفاده از رسانه‌های اجتماعی اغلب با افسردگی و اضطراب همراه است. تصور می‌شود آشفتگی روان و سلامت روان پایین استفاده مشکل‌ساز از رسانه‌های اجتماعی را پیش‌بینی می‌کنند.^{۱۹} تحول مثبت نوجوانی که شامل مؤلفه‌های پنج‌گانه تحول مثبت (کفایت، اطمینان، ارتباط، منش و مراقبت) است؛^{۲۰، ۲۱} در کاهش عوامل خطر از جمله اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مؤثر است.^{۲۲} ویژگی‌های تحول مثبت نوجوانی مانند شایستگی‌های اجتماعی و هویت مثبت رابطه معنادار، مستقیم و مثبت با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دارد.^{۲۳} همچنین هیجان‌خواهی یکی از خصیصه‌های شخصیتی است که با انواع اعتیاد از جمله اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی رابطه دارد.^{۲۴} راهبردهای تنظیم هیجانات، اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند.^{۲۵} سازه روان‌شناختی خودتنظیمی از عوامل مؤثر بر اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی است.^{۲۶} خرده مقیاس ارزیابی مجدد شناختی به‌طور مستقیم اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کند.^{۲۷}

تحقیقات حاضر نشان می‌دهد که متغیرهای گوناگونی در زمینه‌ی گرایش و ایجاد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی مورد توجه قرار گرفته و حاصل بسیاری از نتایج بیانگر وجود نوعی ارتباط معنادار و قابل ملاحظه در بین آن بوده و این روابط را مورد تاکید قرار داده‌اند، با این حال به جهت چندبعدی و چندعاملی بودن اعتیاد رفتاری بسیاری از سؤالات و فرضیه‌ها در این زمینه همچنان مطرح است و ضرورت دارد تا جوانب موضوع طی پژوهش‌های مختلف

شکل ۱. مدل مفهومی (پیشنهادی) پژوهش

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه در سنین ۱۵ - ۱۸ سال ساکن شهر تبریز که در سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند که مطابق استعلام انجام شده از آموزش و پرورش جامعه آماری و جمعیت تحت پوشش این مطالعه ۸۵۰۰۰ نفر بود. برآورد حجم نمونه آماری مطالعه حاضر با استفاده از فرمول تاباخینیک و فیدل ($M8+50<N$) تعیین گردید. با توجه به محاسبه انجام شده و در نظر گرفتن تعداد متغیرهای مشاهده‌پذیر، حداقل تعداد نمونه موردنیاز برای انجام این پژوهش ۳۳۸ نفر برآورد شد که از بین دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در دوره دوم متوسطه از طریق نمونه‌گیری چندمرحله‌ای خوشه‌ای به صورت تصادفی انتخاب گردید. به طوری که مناطق آموزش و پرورش به عنوان خوشه‌های مطالعه بوده و پس از آن مدارس متوسطه و از هر مدرسه نیز تعدادی کلاس انتخاب و افراد داوطلب شرکت در پژوهش، وارد فرآیند پژوهش شدند.

ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات

مقیاس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی (SNAS): مقیاس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در سال ۲۰۲۰ توسط شهناز و رحمان (Shahnawaz & Rehman) تدوین شده است. این مقیاس دارای ۲۱ ماده در ۶ زیرمقیاس (۱) برجستگی (با ۴ ماده)، تغییر خلق (با ۳ ماده)، تحمل (با ۳ ماده)، علائم ترک (با ۴ ماده)، تعارض (با ۳ ماده) و بازگشت (با ۴ ماده) می‌باشد، پاسخ‌های شرکت‌کننده در قالب طیف لیکرت ۷ درجه‌ای که از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم گسترده است، اندازه‌گیری می‌شود؛ به گزینه کاملاً مخالفم ۱ و به گزینه کاملاً موافقم امتیاز ۷ تعلق می‌گیرد. نمرات نهایی مقیاس حداقل ۲۱ و حداکثر ۱۴۷ می‌باشد. بررسی اعتبار مقیاس با محاسبه آلفای کرونباخ توسط شهناز و همکاران حکایت از آلفای برابر با ۰/۷۰ داشته و نتیجه آزمون و بازآزمون آن بسیار رضایت‌بخش بوده است.^{۲۷}

پرسش‌نامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ): پرسش‌نامه تنظیم شناختی هیجان، توسط گارنفسکی و کرایج (Garnefski & Kraaij) در سال ۲۰۰۶ تدوین شده است. ابزاری ۱۸ ماده‌ای است. این پرسش‌نامه، راهبردهای شناختی تنظیم شناختی هیجان را در پاسخ به حوادث

تهدیدکننده و تنیدگی‌زای زندگی در اندازه‌های پنج درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) برحسب ۹ زیر مقیاس (۱) خود سرزنشگری، (۲) دیگر سرزنشگری، (۳) تمرکز بر فکر/نشخوارگری، (۴) فاجعه‌نمایی (فاجعه‌پنداری)، (۵) کم‌اهمیت شماری، (۶) تمرکز مجدد مثبت، (۷) ارزیابی مجدد مثبت، (۸) پذیرش، (۹) تمرکز بر برنامه‌ریزی، حداقل و حداکثر نمره در هر زیر مقیاس به ترتیب ۲ و ۱۰ است. و نمره بالاتر نشان‌دهنده استفاده بیشتر فرد از آن راهبرد شناختی محسوب می‌شود.^{۲۸} آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۶۴ تا ۰/۸۲ به دست آمده است.^{۲۹}

پرسش‌نامه آشفتگی روان‌شناختی: مقیاس ارزیابی و سنجش آشفتگی روان‌شناختی (DASS - ۲۱) در سال ۱۹۹۵ توسط لاوی بوند و لاوی بوند (Lovibond & Lovibond) تدوین شده است. این مقیاس دارای ۲۱ ماده بوده و شامل ۳ خرده مقیاس افسردگی (۷ ماده)، خرده مقیاس اضطراب (۷ ماده) و خرده مقیاس استرس (۷ ماده) می‌باشد. پاسخ‌های شرکت‌کننده در قالب طیف لیکرت ۳ درجه‌ای از صفر (اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند) تا ۳ (کاملاً در مورد من صدق می‌کند) اندازه‌گیری می‌شود. نمره نهایی هر یک از خرده مقیاس‌ها باید ۲ برابر شود. در این پرسش‌نامه همه سؤالات به صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌گردد. نمره بالاتر در این مقیاس نشان‌دهنده اضطراب، افسردگی و استرس بالاتر در آزمودنی می‌باشد. آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۹۲ به دست آمده است.^{۳۰}

مقیاس تحول مثبت نوجوانی: مقیاس ارزیابی تحول مثبت نوجوانی (PYD-VSF) در سال ۲۰۱۴ توسط گلدوف (Geldhof) و همکاران ساخته شده و تحول مثبت نوجوانی را از طریق ۵ شاخص شایستگی، اعتماد، ارتباط، منش یا خلق‌وخو و مراقبت ارزیابی و مورد سنجش قرار می‌دهد. این مقیاس دارای ۱۷ ماده و شامل ۵ خرده مقیاس به شرح (۱) خرده مقیاس شایستگی (۳ ماده)، (۲) خرده مقیاس اعتماد (۳ ماده)، (۳) خرده مقیاس مراقبت (۳ ماده)، (۴) خرده مقیاس خلق‌وخو (۳ ماده)، (۵) خرده مقیاس ارتباط (۴ ماده) می‌پردازد. پاسخ‌های شرکت‌کننده در قالب طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم؛ ۱ و کاملاً موافقم؛ ۵) اندازه‌گیری می‌شود. این مقیاس در دو فرم ۸۰ و ۱۷۰ سؤالی به کار گرفته می‌شود؛ نمونه ۱۷ سؤالی این مقیاس، ساختار عاملی نسخه ۸۰ سؤالی را تکرار می‌کند.

کلاس‌ها و پس از معارفه‌ای کوتاه پیرامون موضوع پژوهش توضیحات لازم را ارائه و سپس پرسش‌نامه‌ها را در اختیار دانش آموزان قرار داده و به‌صورت خود گزارش‌دهی از طریق داوطلبین شرکت‌کننده در پژوهش تکمیل گردید.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از شاخص‌های توصیفی شامل میانگین، فراوانی، انحراف استاندارد و درصد و در بخش آمار استنباطی به منظور مدل‌یابی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، از روش تحلیل معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزارهای SPSS و لیزرل استفاده شد. همچنین برای ارزیابی ارتباط بین متغیرها از آزمون‌های پیرسون و اسپیرمن استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین سنی کل شرکت‌کنندگان در مطالعه (۳۳۸) دانش آموز (۱۶/۸۸ سال بود و بیشتر آنها (۲۴۲ نفر) پسر بودند. به منظور دست‌یابی به یک دید کلی نسبت به نتایج استخراج شده در مورد متغیرهای مطالعه شده، میانگین و انحراف معیار مقیاس‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان منفی، تحول مثبت نوجوانی، آشفتگی روانی، کارکردهای مثبت خانواده و کارکردهای منفی خانواده به تفکیک جنسیت در جدول ۱ گزارش شده است.

فرم ۱۷ سؤالی درستی همگرای معناداری با مشارکت در جامعه (۰/۲۱ تا ۰/۵۶) و درستی واگرا با افسردگی (۰/۴۰- تا ۰/۶۸-) و رفتارهای پرخطر (۰/۴۶- تا ۰/۶۶-) را نشان داده است. قابلیت اعتماد این ابزار توسط میلوت (۲۰۱۴) با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۷۴ گزارش گردید.^{۳۱}

مقیاس سنجش کارکرد خانواده: مقیاس ارزیابی و سنجش کارکرد خانواده (FAD) بر مبنای الگوی مک‌مستر در سال ۱۹۵۰ توسط اپشتاین، بالدوین و بیشاب برای افراد ۱۲ سال به بالا تدوین شده است (به نقل از استونسون-هاینده و اکیستر، ۱۹۹۵). این مقیاس ابعاد و ویژگی‌های ساختاری، شغلی و تعاملی خانواده را با استفاده از پرسش‌نامه ۶۰ ماده‌ای و در قالب ۶ خرده مقیاس به شرح (۱) حل مسئله (۶ ماده)، (۲) ارتباط یا تعامل (۹ ماده)، (۳) نقش‌ها (۱۱ ماده)، (۴) پاسخگویی عاطفی (۶ ماده)، (۵) آمیزش عاطفی (۷ ماده) و کنترل رفتاری (۷ ماده) سنجش و اندازه‌گیری می‌کند. پاسخ‌های شرکت‌کننده در قالب طیف لیکرت ۴ درجه‌ای (کاملاً موافقم؛ ۱ و کاملاً مخالفم؛ ۴) اندازه‌گیری می‌شود. آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۹ به دست آمده است.^{۳۲}

روش جمع‌آوری داده‌ها

پس از تأیید طرح پژوهشی در دانشگاه و اجازه اساتید راهنما، با مراجعه به آموزش و پرورش و اخذ مجوزهای لازم؛ معرفی‌نامه طرح به نواحی پنج‌گانه آموزش و پرورش شهر تبریز ارسال شد. مجری طرح با همراهی چند نفر از دانشجویان/ همکلاسی/ همکاران خود ضمن حضور در

جدول ۱. وضعیت اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان منفی، تحول مثبت نوجوانی، آشفتگی روانی، کارکردهای مثبت خانواده و کارکردهای منفی خانواده در نوجوانان

متغیرها	حیطه‌های متغیر	کل		دختر		پسر	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	برجسته بودن	۳/۱۶	۱/۰۱	۲/۷۸	۰/۸۸	۳/۴۲	۱/۰۲
	تحمل	۳/۱۶	۰/۵۱	۲/۷۸	۰/۷۰	۳/۴۲	۰/۶۷
	تغییرات خلق و خو	۳/۱۷	۰/۵۴	۲/۸۴	۰/۸۵	۳/۳۹	۰/۶۸
	علایم ترک	۲/۵۰	۰/۵۷	۱/۹۹	۰/۷۳	۲/۸۴	۰/۷۴
	تعارض	۲/۳۳	۰/۵۸	۱/۶۸	۰/۶۵	۲/۷۷	۰/۷۵
	عود	۲/۶۶	۰/۵۷	۲/۳۶	۰/۸۷	۲/۸۸	۰/۷۲
	نمره کلی	۲/۷۶	۰/۹۰	۲/۳۴	۰/۷۵	۳/۰۵	۰/۸۸

متغیرها	حیطه‌های متغیر	کل		دختر		پسر	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت	پذیرش	۲/۵۹	۰/۵۸	۲/۶۶	۰/۱۰۲	۲/۵۴	۰/۵۸
	تمرکز مجدد مثبت	۲/۶۹	۰/۵۴	۲/۹۱	۰/۰۹۱	۲/۵۴	۰/۵۶
	تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی	۳/۰۱	۰/۵۹	۳/۵۰	۰/۰۹۲	۲/۶۸	۰/۷۰
	ارزیابی مجدد مثبت	۳/۱۰	۰/۶۰	۳/۶۱	۰/۰۹۵	۲/۷۶	۰/۶۸
	کم اهمیت شماری	۲/۹۳	۰/۵۶	۳/۲۸	۰/۰۹۲	۲/۷۱	۰/۵۵
	نمره کلی	۲/۸۷	۰/۴۲	۳/۱۹	۰/۰۶۵	۲/۶۴	۰/۵۱
راهبردهای شناختی تنظیم هیجان منفی	خودسرزنی	۲/۵۷	۰/۵۶	۲/۷۵	۰/۰۹۲	۲/۴۵	۰/۷۰
	تمرکز بر فکر/ نشخوارگری	۲/۸۷	۰/۵۷	۳/۱۷	۰/۰۹۱	۲/۶۶	۰/۶۹
	فاجعه نمایی	۲/۴۰	۰/۵۵	۲/۳۰	۰/۰۹۸	۲/۴۷	۰/۵۵
	دیگر سرزنش‌گری	۲/۴۵	۰/۵۱	۲/۵۰	۰/۰۸۴	۲/۴۲	۰/۶۳
	نمره کلی	۲/۵۷	۰/۴۱	۲/۶۸	۰/۰۶۸	۲/۵۰	۰/۵۱
تحول مثبت نوجوانی	ارتباط	۳/۷۴	۰/۴۵	۳/۹۰	۰/۰۶۴	۳/۶۲	۰/۵۱
	اعتماد	۳/۸۹	۰/۴۲	۴/۰۱	۰/۰۵۶	۳/۸۰	۰/۵۸
	خلق و خو	۳/۹۲	۰/۳۹	۴/۱۴	۰/۰۵۲	۳/۷۸	۰/۵۳
	مراقبت	۴/۰۲	۰/۴۵	۴/۳۲	۰/۰۵۹	۳/۸۱	۰/۶۰
	شایستگی	۴/۰۷	۰/۳۸	۴/۱۵	۰/۰۵۰	۴/۰۱	۰/۵۴
	نمره کلی	۳/۹۳	۰/۳۲	۴/۱۰	۰/۰۴۲	۳/۸۰	۰/۴۵
آشفته‌گی روانی	افسردگی	۱/۰۷	۰/۳۶	۰/۹۷	۰/۰۶۲	۱/۱۳	۰/۴۲
	اضطراب	۱/۰۱	۰/۳۴	۰/۹۵	۰/۰۵۹	۱/۰۶	۰/۴۰
	استرس	۱/۰۵	۰/۳۳	۱/۰۲	۰/۰۵۹	۱/۰۷	۰/۳۹
	نمره کلی	۱/۰۴	۰/۳۲	۰/۹۹	۰/۰۵۶	۱/۰۹	۰/۳۷
کارکردهای خانواده مثبت	حل مساله	۳/۰۲	۰/۲۸	۳/۰۳	۰/۰۴۱	۳/۰۲	۰/۳۸
	نقش	۲/۹۳	۰/۲۴	۲/۹۶	۰/۰۳۷	۲/۹۰	۰/۳۲
	تعامل	۳/۰۰	۰/۳۵	۳/۱۱	۰/۰۵۵	۲/۹۳	۰/۴۵
	پاسخگویی	۳/۰۲	۰/۳۹	۳/۱۰	۰/۰۵۸	۲/۹۶	۰/۵۱
	کنترل	۲/۹۵	۰/۳۵	۳/۰۱	۰/۰۵۴	۲/۹۰	۰/۴۵
	کارکرد کلی مثبت	۳/۰۶	۰/۳۰	۳/۱۹	۰/۰۴۶	۲/۹۷	۰/۳۸
	نمره کلی	۳/۰۰	۰/۲۴	۳/۰۷	۰/۰۳۸	۲/۹۵	۰/۳۰
کارکردهای خانواده مثبت	تعامل	۲/۵۱	۰/۳۶	۲/۲۰	۰/۰۵۶	۲/۷۲	۰/۴۲
	نقش	۲/۵۰	۰/۳۲	۲/۲۲	۰/۰۴۷	۲/۶۹	۰/۳۸
	پاسخگویی	۲/۴۵	۰/۳۸	۲/۱۶	۰/۰۶۰	۲/۶۶	۰/۴۴
	دل بستگی	۲/۴۸	۰/۳۳	۲/۱۶	۰/۰۴۷	۲/۷۰	۰/۳۸
	کنترل	۲/۳۳	۰/۳۶	۱/۹۶	۰/۰۴۷	۲/۵۸	۰/۴۴
	کارکرد کلی منفی	۲/۴۰	۰/۴۰	۲/۰۲	۰/۰۶۰	۲/۶۶	۰/۴۵
	نمره کلی	۲/۴۵	۰/۳۱	۲/۱۲	۰/۰۴۵	۲/۶۷	۰/۳۵

بررسی ارتباط بین متغیرهای مطالعه

هیجان مثبت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد ($r = -0/22$ و $P < 0/01$). همچنین؛ اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی قوی‌ترین ارتباط را با تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی ($r = -0/30$ و $P < 0/01$) و ضعیف‌ترین ارتباط را با پذیرش ($r = 0/11$ و $P < 0/01$)، از خرده مقیاس‌های راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت نشان داد.

به‌منظور بررسی ارتباط بین متغیرهای مطالعه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج حاصل از محاسبه ضرایب همبستگی پیرسون بین ابعاد راهبردهای شناختی هیجان مثبت و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در میان نوجوانان نشان داده که بین راهبردهای شناختی تنظیم

مطابق با نتایج ارزیابی ضرایب همبستگی پیرسون؛ بین کارکرد منفی خانواده و راهبردهای شناختی هیجان مثبت در میان نوجوانان معناداری مشاهده شد ($r = -0.27$) و $P < 0.05$. این نتیجه نشان می‌دهد بین نمرات دو متغیر مذکور رابطه منفی قابل توجهی از نظر آماری وجود دارد. همچنین کارکرد منفی خانواده با تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی ($r = -0.34$) قوی‌ترین و ضعیف‌ترین ارتباط با پذیرش ($r = -0.14$)، از خرده مقیاس‌های راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت را نشان داد. بین کارکرد منفی خانواده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در میان نوجوانان نیز رابطه معنادار و مثبتی مشاهده شد ($r = 0.60$ و $P < 0.01$). در متغیر کارکرد منفی خانواده، قوی‌ترین و ضعیف‌ترین ارتباط به ترتیب با زیر مقیاس‌های تعارض ($r = 0.60$ و $P < 0.01$) و تغییرات خلق و خو ($r = 0.38$)، از خرده مقیاس‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی وجود داشت.

بررسی شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری

مطابق با نتایج شاخص‌های معادلات ساختاری؛ شاخص‌های برازش CFI، TLI، X^2/df و SRMR مدل پیشنهادی از برازش بسیار مطلوب و بر اساس شاخص‌های GFI، RMSEA و AGFI از برازش مناسب برخوردار است. در کل مدل مفهومی پیشنهاد شده طبق محاسبات انجام گرفته تایید شده و از برازش مطلوبی برخوردار است. (جدول ۲)

جدول ۲. شاخص‌های برازش مربوط به مدل پژوهش

شاخص‌های برازش	X^2	X^2/df	GFI	AGFI	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
حد مطلوب	$0.1 <$	$3 <$	$0.9 >$	$0.8 >$	$0.9 >$	$0.9 >$	$0.08 >$	$0.08 >$
مقدار بدست آمده	۱۴۱۵/۲۵	۲/۶۴	۰/۸۳	۰/۸۰	۰/۹۵	۰/۹۴	۰/۰۶۴	۰/۰۹۳

تحول مثبت نوجوانی با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($t = 2/14$ و $r = 0.14$) ارتباط دارد. مسیر ارتباط تحول مثبت نوجوانی با راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان ($t = -1/33$ و $r = -0.09$) و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($t = -0.49$ و $r = -0.03$) معنادار به دست نیامده است. آشفتگی روانی با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($t = -2/92$ و $r = -0.19$)، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($t = 2/37$ و $r = 0.03$)، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان منفی ($t = 6/28$ و $r = 0.44$) از مسیر ارتباطی معناداری برخوردار است.

رابطه بین تحول مثبت نوجوانی و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت، رابطه مستقیم و معنی‌داری برآورد گردید ($r = 0.13$ و $P < 0.01$). همچنین طبق نتایج ارزیابی همبستگی؛ تحول مثبت نوجوانی قوی‌ترین ارتباط را با زیر مقیاس‌های تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی و ارزیابی مجدد مثبت با مقادیر ($r = 0.17$ و $P < 0.01$) و ضعیف‌ترین ارتباط را با پذیرش ($r = -0.02$ و $P < 0.05$) از خرده مقیاس‌های راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت دارد.

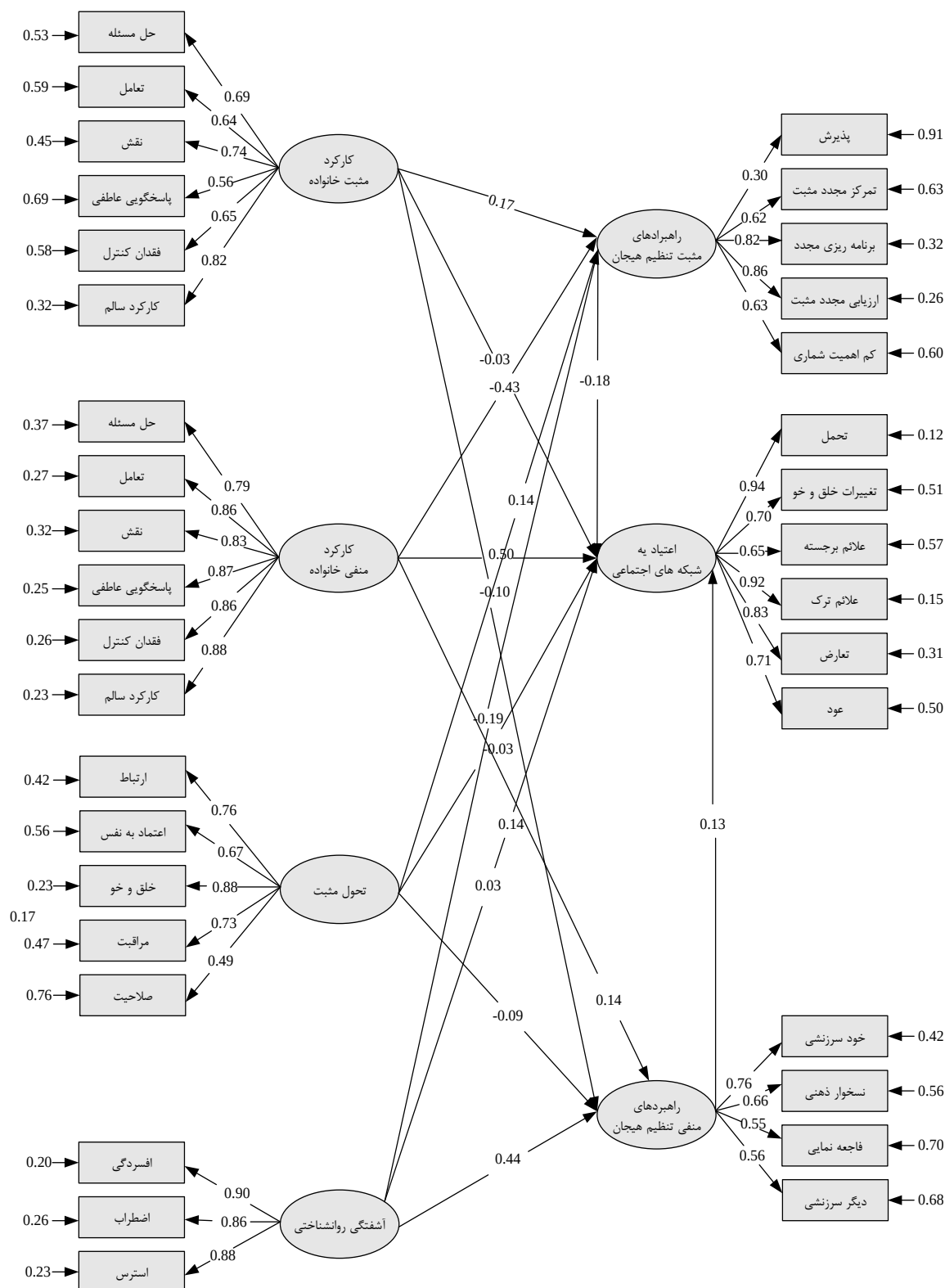
نتایج حاصل از محاسبه ضرایب همبستگی پیرسون بین ابعاد آشفتگی روانی و راهبردهای شناختی هیجان منفی در میان نوجوانان نشان داد که رابطه بین آشفتگی روانی و راهبردهای شناختی هیجان منفی معنادار است ($r = 0.30$ و $P < 0.01$). با این حال آشفتگی روانی قوی‌ترین و ضعیف‌ترین ارتباط را به ترتیب با زیر مقیاس‌های فاجعه‌نمایی ($r = 0.33$) و خود سرزنشی ($r = -0.18$)، از راهبردهای منفی تنظیم هیجان در نوجوانان داشت.

بررسی رابطه بین ابعاد آشفتگی روانی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در میان نوجوانان نشان داد که رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود دارد ($r = 0.23$ و $P < 0.01$). این نتیجه نشان می‌دهد بین نمرات دو متغیر مذکور رابطه منفی قابل توجهی از نظر آماری وجود دارد. در بین زیر مقیاس‌ها؛ آشفتگی روانی بیشترین همبستگی را با علائم برجسته ($r = 0.22$ و $P < 0.01$) و ضعیف‌ترین همبستگی را با زیر مقیاس تعارض ($r = 0.16$ و $P < 0.01$) داشت.

چنان‌که در شکل ۱ ملاحظه می‌شود کارکردهای مثبت خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($t = 2/41$ و $r = 0.17$) ارتباط دارد. مسیر ارتباط کارکردهای مثبت خانواده با راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان ($t = -1/50$ و $r = -0.10$) و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($t = -0.74$ و $r = -0.03$) معنادار به دست نیامده است.

کارکردهای منفی خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان ($t = -4/74$ و $r = -0.43$)، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($t = 9/99$ و $r = 0.50$)، راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان ($t = 2/37$ و $r = 0.14$) از مسیر ارتباطی معناداری برخوردار است.

مسیر ارتباطی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با
 راهبردهای مثبت شناختی تنظیم هیجان $t = -2/96$ و
 $\beta = -0/18$ و راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان
 با راهبردهای مثبت شناختی تنظیم هیجان $t = 2/44$ و $\beta = 0/13$ معنادار به دست آمد.

شکل ۲. مدل استاندارد مسیر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر کارکرد خانواده، تحول مثبت و آشفته‌گی‌های روان شناختی با میانجیگری راهبردهای شناختی تنظیم هیجانی در نوجوانان

بحث

این مطالعه با هدف توسعه مدل ساختاری و بررسی رابطه بین متغیرهای کارکرد خانواده، تحول مثبت و آشفته‌گی‌های روان‌شناختی، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان، و نقش واسطه‌ای راهبردهای شناختی تنظیم هیجانی انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل توسعه یافته از برازش قابل قبولی برخوردار بود. لذا کارکردهای منفی خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان از مسیر ارتباطی معناداری برخوردار است. کارکردهای منفی موجب کاهش بهره‌مندی از راهبردهای مثبت تنظیم هیجان و افزایش راهبردهای منفی تنظیم هیجان گردیده و در نتیجه به واسطه آن‌ها اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ایجاد می‌گردد؛ بنابراین اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی از مسیر راهبردهای تنظیم هیجان و کارکرد خانواده تحت تاثیر قرار می‌گیرد. این امر نشان‌دهنده این است که کارکرد خانواده و سبک‌های تنظیم هیجان از عوامل مهم در پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی است. همچنین اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی از طریق آشفته‌گی‌های روان‌شناختی و تاثیر آن بر راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان رابطه معناداری دارد. علاوه بر این آشفته‌گی روان‌شناختی از طریق راهبردهای منفی تنظیم هیجان می‌تواند موجب اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی گردد. یافته‌های این مطالعه مسیر ارتباطی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با راهبردهای مثبت شناختی تنظیم هیجان و راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان را معنادار نشان داد.

یافته‌ها نشان داد که بین راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه منفی قابل توجه و معنی‌داری از نظر آماری وجود دارد؛ یعنی هر میزان که راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت و کارآمد است، استفاده مشکل‌زا و وابستگی به شبکه‌های اجتماعی نیز کاهش نشان می‌دهد. با توجه به شواهد نظری و پژوهشی که در این زمینه وجود دارد، راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، کیفیت و سطح هیجاناتی را که فرد تجربه می‌کند به صورت قابل توجهی تحت تأثیر قرار می‌دهد، استفاده کارآمد و موثر از این راهبردها، بهزیستی و سلامت روان را افزایش و ارتقا داده و از تعیین‌کننده‌های مهم آن

به شمار می‌آید.^{۳۳-۳۵} کاربرد راهبردهای سازگارانه و انطباقی در تنظیم شناختی هیجان، موجب اعتمادبه‌نفس مثبت و تعاملات اجتماعی، و افزایش در فراوانی تجارب هیجانی مثبت گردیده است.^{۳۶} راهبردهای تنظیم هیجانات، اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند.^{۳۷} بر این اساس انتخاب و به کارگیری راهبردهای سازگار خود تنظیمی هیجانی یا CER نیز در کاهش رفتارهای اعتیادی مانند اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی موثر است.^{۳۷}

بین تحول مثبت نوجوانی و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان مثبت، رابطه‌ای مستقیم و معنی‌داری مشاهده شد. همچنین تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی و ارزیابی مجدد مثبت در تحول مثبت نقش موثرتری دارد؛ یعنی، اگر نوجوانان در مسیر تحول خود در بافتی غنی، مثبت و حمایت‌گر بوده باشند، دارای تنظیم هیجان مثبت و سازگار خواهند بود. و همین‌طور چنانچه دارای مهارت تنظیم هیجان مثبت بوده باشند، در مسیر تحول خود راه تعالی و موفقیت را بهتر و موثرتر خواهند پیمود. بنابراین تنظیم هیجان و خودتنظیمی هیجانی از نیازهای مهم و اساسی در تحول مثبت نوجوانی است و نوجوان دارای مهارت تنظیم هیجان می‌تواند در ارتباطات و تعاملات بین فردی قابلیت‌های ارزشمندی داشته باشد و از این طریق در رسیدن به اهداف خود و تقویت سرمایه‌های تحولی با موفقیت بیشتری گام بردارد. این یافته با مطالعات دیگر (Decker) و همکاران،^{۳۸} وو (Wu) و همکاران،^{۳۷} آبتوت (Abbott)،^{۳۳} و دولتی و همکاران^{۳۹} همسو و همخوانی دارد.

یافته‌های این مطالعه نشان داد که بین آشفته‌گی روان‌شناختی و راهبردهای منفی تنظیم هیجان در نوجوانان رابطه معنی‌داری وجود دارد؛ به این معنی که نوجوانان دارای وضعیت آشفته‌گی روان‌شناختی (استرس، اضطراب و افسردگی) از راهبردهای ناسازگار شناختی (سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخوار ذهنی و فاجعه‌پنداری) در تنظیم هیجان خود استفاده می‌کنند. مشکلات سلامت روان و آشفته‌گی روانی وضعیتی را ایجاد می‌کند تا نوجوان اجباراً راهبردهای منفی و ناسازگار در جهت مدیریت هیجانات و کاهش آشفته‌گی روان‌شناختی خود استفاده کند. وقتی در چنین شرایطی قرار می‌گیرد در جهت کاهش درد و رنج روان‌شناختی ممکن است احساس ناتوانی، ناامیدی کند و به دلیل فقدان مهارت‌های تنظیم هیجانی، از راهبردهای

اجتماعی در بین نوجوانان هندی است. این امر موضوع توجه به سلامت روان نوجوانان و جوانان و ارزیابی مستمر آن را در مدارس، دانشگاه‌ها و کانون‌های مرتبط با جمعیت مزبور را بیش از پیش مورد تاکید قرار می‌دهد. از سویی دیگر، آموزش مهارت‌های مدیریت زمان، مدیریت استرس، خودمراقبتی و خود تنظیمی هیجانی و ایجاد بافت غنی اجتماعی مبتنی بر مولفه‌های تحول مثبت را به عنوان یک ضرورت اساسی مورد تاکید قرار می‌دهد.

نتایج این مطالعه نشان داد که بین کارکرد منفی خانواده و راهبردهای مثبت تنظیم هیجان در نوجوانان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. در این مطالعه مشخص شد که ارتباط در تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی در نوجوانان دارای کارکرد منفی خانواده بسیار بالاست. مطالعات مختلفی در این زمینه تاکید داشته‌اند برای نمونه؛ در مطالعه‌ای که دیزمن (Dizman)^{۵۱} انجام داده ایجاد و گسترش بسیاری از مشکلات فردی، اجتماعی، رشد و تحول و ناپایداری هیجانی را ناشی از اختلال در کارکرد نهاد خانواده مطرح می‌کند و یا ژئو (Zhou) و همکاران^{۵۲} عنوان می‌کنند؛ چنانچه کارکرد خانواده، آسیب‌زا باشد به همان اندازه آسیب‌پذیری اعضا نیز افزایش خواهد یافت و چنین شرایطی می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات رفتاری مانند اعتیاد باشد. همچنین غفلت از خانواده و عملکرد نامطلوب آن، ضمن ایجاد شرایط استرس‌زا، سلامت روان اعضای خانواده را در ابعاد مختلف تحت تأثیر قرار می‌دهد.^{۵۳}

مطابق با نتایج این مطالعه؛ رابطه بین کارکرد منفی خانواده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان رابطه مستقیم معنی‌دار برآورد شد؛ این رابطه در خرده مقیاس تعارض از مولفه‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بسیار بالا بود. ارتباط و تعامل خانواده و نوجوانان یکی از عوامل و متغیرهایی است که در مجموعه رفتارها و رشد، تحول و تعالی نوجوانان در ابعاد مختلف دارای نقش بسیار مهم و برجسته‌ای است؛ با توجه به نظریه بوریچ (Burić) و همکاران^{۵۴} کارکرد صحیح نهاد خانواده می‌تواند اتفاقات و رویدادهای آن را تحت تأثیر قرار داده و به عنوان یک عامل مؤثر و کلیدی در شکل‌گیری، انعطاف‌پذیری و کاهش خطرات حال و آینده مرتبط با رویدادهای ناگوار مورد توجه باشد. جانوسکا (Janowska) و همکاران^{۵۵} در پژوهش خو بیان کرده‌اند که در خانواده‌هایی که والدین کارکرد ناسالم

منفی مانند فاجعه پنداری، خود تحقیری و خود سرزنش‌گری و یا نشخوار فکری استفاده کند و مطابق تحقیقات و مطالعات انجام یافته این راهبردهای ناسازگار او را در مسیر تشدید مشکلات روان‌شناختی و نهایتاً گرایش به اعتیاد و رفتارهای پرخطر قرار می‌دهد. همچنین کاربرد زیاد این راهبرد به مشکلات هیجانی و بیماری‌های روانی منجر شده و او را در مسیر پریشانی هیجانی و افسردگی قرار دهد.^{۵۶} این یافته با یافته‌های دومرادزکا و فیجکوسکا (Domaradzka & Fajkowska)،^{۵۷} براگینسک (Bruggink) و همکاران،^{۵۸} باقری و بهادری جهرمی،^{۵۹} شریبر (Schreiber) و همکاران،^{۶۰} آلدائو (Aldao) و همکاران،^{۶۱} دیگر و همکاران،^{۶۲} و بادن فیروز و همکاران^{۶۳} همسو و همخوانی دارد.

در ادامه بررسی فرضیه‌های این مطالعه، نتایج نشان داد که رابطه بین ابعاد آشفتگی روانی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در میان نوجوانان معنادار است و بیشترین این رابطه نیز در نشانگان رفتار وابستگی به شبکه‌های اجتماعی بوده است. ابعاد وسیع مشکلات روان مانند اعتماد به نفس پایین، ویژگی‌های شخصیتی و درون‌گرایی، رفتارهای غریزی و تمایلات آنی (مؤلفه‌های تکانشی)، فقدان مهارت‌های ارتباطی، مقابله کارآمد با استرس‌ها و به جهت فرار از احساسات دشوار و وضعیت نامطلوب سلامت روان هر کدام وضعیتی را به وجود می‌آورند که نوجوان در یک حالت تشویش، نگرانی، سردرگمی، درد و رنج روان‌شناختی قرار می‌گیرد و این شرایط او را در معرض آسیب‌های روانی قرار می‌دهد. ایجاد و یا بروز انواع اختلالات روان‌پزشکی مانند افسردگی و اضطراب، نقص توجه، افسردگی - شیدایی (دوقطبی)، اختلالات وسواسی - جبری و اختلال مصرف مواد از جمله این موارد است.^{۶۴}

بررسی و مرور پیشینه نظری و پژوهشی، حاکی از وجود اضطراب، استرس و احساس تنهایی در کاربران دارای اعتیاد به فضای مجازی بود و به عبارتی یک نوع همبستگی بین مشکلات سلامت روان و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را تبیین می‌کند.^{۶۵} بر اساس نتایج پژوهش فو (Fu) و همکاران^{۶۶} برخی از افراد و نوجوانان در گرایش به شبکه‌های مجازی و حضور ممتد در آن در جستجوی حل تعارضات و خروج از این مشکلات هستند. با توجه به گزارشی که مالیک (Malik) و همکاران^{۶۷} در تحقیقات خود ارائه کردند؛ پریشانی روانی یک پیش‌بینی‌کننده مهم اعتیاد به رسانه‌های

تحت تاثیر قرار می‌دهند و راهبردهای تنظیم هیجان نیز در اعتیاد به شبکه‌های اجتماع موثر می‌باشد.

پیامدهای عملی پژوهش

راهبردهای شناختی مثبت و منفی در تنظیم هیجان می‌توانند به طور معناداری بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی تأثیر بگذارند. این نشان می‌دهد که نحوه تفکر و تنظیم هیجان می‌تواند در پیش‌بینی و پیشگیری از اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مؤثر باشد. با توجه به این نتایج، می‌توان توصیه کرد که برنامه‌های مداخله و پیشگیری باید به‌طور همزمان بر روی بهبود روابط خانوادگی و آموزش راهبردهای مثبت تنظیم هیجانی تأکید داشته باشند تا از افراد در مقابل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی محافظت کنند.

قدردانی‌ها

از همکاری ارزشمند مدیران محترم آموزش و پرورش استان و نواحی آموزش و پرورش و مدیران محترم مدارس مورد مطالعه، که بدون همکاری آنها انجام این پژوهش مقدور نبود، نهایت تشکر و قدردانی می‌نماید.

مشارکت پدیدآوران

وهاب اصل رحیمی در طراحی مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها، تفسیر نتایج و نگارش مقاله و جلیل باباپور در طراحی مطالعه و نگارش مقاله مشارکت داشتند. نسخه نهایی مقاله مورد تایید نویسندگان می‌باشد.

منابع مالی

این مطالعه از طرف دانشگاه تبریز تامین اعتبار شده است.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه با کد اخلاقی IR.TABRIZU.REC.1402.094 به تایید اخلاقی کمیته دانشگاهی اخلاق در پژوهش دانشگاه تبریز رسیده است.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی را در اجرای مطالعه و گزارش نتایج آن ندارند.

دارند فرزندانشان ضمن داشتن نشانگان مشکلات روانی مانند افسردگی و اضطراب، رفتارهای پرخطر نیز نشان می‌دهند. همچنین غفوری و حقایق^{۹۰} در تحقیق خود گزارش کردند که نوجوانان دارای بافت خانوادگی ناسالم و کارکرد ضعیف به دلیل نقصی که در مهارت‌های تنظیم هیجان دارند، به جهت دوری از تنش و استرس ناشی از مشکلات به شبکه‌های اجتماعی گرایش پیدا می‌کنند.

در این پژوهش؛ بر اساس متغیرهای مورد بررسی؛ یک مدل ساختاری تهیه و تدوین شد. مطابق مقادیر حاصل از بررسی شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری، مشخص شد که شاخص CFI دارای برازش بسیار مطلوب و بسیار مناسب بوده و شاخص‌های AGFI، GFI، RMSEA و RMSR برازش مطلوب و مناسب مدل برآورد شده را تأیید کردند. بنابراین مطابق یافته‌های این مطالعه می‌توان از مدل‌های ساختاری برای بررسی روابط متغیرهای مختلف در زمینه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان به عنوان ابزار مؤثری در جهت تشخیص، تحلیل و تفسیر داده‌ها برای تبیین و درک روابط متغیرهای پیش‌بین در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی معطوف شده و نسبت به برنامه‌ریزی پیشگیری و مداخله در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان اقدام و تصمیم‌گیری کرد.

انجام این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود. از مهم‌ترین محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به دقت پایین و تساهل شرکت کنندگان در پرکردن پرسش‌نامه به دلیل شرایط رشد آنها و زیاد بودن متغیرهای مطالعه و افزایش احتمال کاهش دقت در تکمیل پرسش‌نامه‌ها اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

مبتهی بر مدل ارائه شده در این مطالعه؛ کارکردهای منفی خانواده با راهبردهای شناختی مثبت تنظیم هیجان، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان از مسیر ارتباطی معناداری برخوردار بود و مسیر ارتباطی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با راهبردهای مثبت شناختی تنظیم هیجان و راهبردهای شناختی منفی تنظیم هیجان معنادار مشاهده شد. در نتیجه می‌توان گفت که کارکردهای خانواده و آشفستگی روان‌شناختی از طریق راهبردهای تنظیم هیجان، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را

References

1. Nesayan A, Asadi Gandomani R. Effectiveness of social skills training on behavioral problems in adolescents with intellectual disability. *Journal of Rehabilitation*. 2016; 17(2): 158-167. doi: 10.21859/jrehab-1702158. (Persian)
2. Johnson K. Novel Behavioral Measure of Specific and Diverse Curiosity and its Correlation to Academic Performance, Religiousness, and Political Interest and Affiliation. [Undergraduate Honors Theses]. 2016; 1247.
3. Jamaledini SH, Sharifi Sedeh M, Narenji Thani F, Hadavandi MR, Biranvandmanesh F, Salehi A. Evaluating the effectiveness of basic courses of crisis management training in Red Crescent society based on Kirkpatrick's model. *Journal of Rescue and Relief*. 2017; 8(4): 1-13. (Persian)
4. Ferrando P, Gould DW, Walmsley E, Richards-Belle A, Canter R, Saunders S, et al. Family satisfaction with critical care in the UK: a multicentre cohort study. *BMJ Open*. 2019; 9(8): 1-10. doi: 10.1136/bmjopen-2019-028956
5. Hamid M, Afshana S. Social media and meme trolling: The impact of trolling through memes in Kashmir. *Global Journal of Human-Social Science*. 2022; 22(7): 33-41.
6. Shaaban-Nejad S, editor Impact of social media platforms in enhancing academic learning. EDULEARN22 Proceedings; 2022: IATED.
7. Burke, Hilda. Information to mobile phones. ketabstan Publications; 2021.
8. Loder AKF. The Use of Educational Process Mining on Dropout and Graduation Data in the Curricula (Re-) Design of Universities. *Trends High Educ*. 2024; 3(1): 50-66. doi: 10.3390/higheredu3010004
9. Andreassen CS, Griffiths MD, Gjertsen SR, Krossbakken E, Kvam S, Pallesen S. The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *J Behav Addict*. 2013; 2(2): 90-99. doi: 10.1556/JBA.2.2013.003
10. Kuss DJ, Griffiths MD, Binder JF. Internet addiction in students: Prevalence and risk factors. *Comput Human Behav*. 2013; 29(3): 959-966. doi: 10.1016/j.chb.2012.12.024
11. Lokala U, Phukan OC, Dastidar TG, Lamy F, Daniulaityte R, Sheth A. Detecting Substance Use Disorder Using Social Media Data and the Dark Web: Time- and Knowledge-Aware Study. *JMIRx Med*. 2024; 5: 1-19. doi: 10.2196/48519
12. Elhai JD, Dvorak RD, Levine JC, Hall BJ. Problematic smartphone use: A conceptual overview and systematic review of relations with anxiety and depression psychopathology. *J Affect Disord*. 2017; 207: 251-259. doi: 10.1016/j.jad.2016.08.030
13. Hong F-Y, Chiu S-I, Huang D-H. A model of the relationship between psychological characteristics, mobile phone addiction and use of mobile phones by Taiwanese university female students. *Comput Human Behav*. 2012; 28(6): 2152-2159. doi: 10.1016/j.chb.2012.06.020
14. Kennard BD, Hughes JL, Foxwell AA. CBT for depression in children and adolescents: A guide to relapse prevention. Guilford Publications; 2016.
15. Malak MZ, Shuhaiber AH, Al-Amer RM, Abuadas MH, Aburoomi RJ. Correlation between psychological factors, academic performance and social media addiction: model-based testing. *Behav Inf Technol*. 2022; 41(8): 1583-1595. doi: 10.1080/0144929X.2021.1891460
16. Vahedi Z, Saiphoo A. The association between smartphone use, stress, and anxiety: A meta-analytic review. *Stress Health*. 2018; 34(3): 347-358. doi: 10.1002/smi.2805
17. Hosseini F, Momeni F. Relationship between Family Function with Use of Social Networks in High School Students. *Applied Psychological Research Quarterly*. 2016; 7(2): 153 -165. doi: 10.22059/JAPR.2016.60974. (Persian)
18. Şenormancı Ö, Şenormancı G, Güçlü O, Konkan R. Attachment and family functioning in patients with internet addiction. *Gen Hosp Psychiatry*. 2014; 36(2): 203-207. doi: 10.1016/j.genhosppsy.2013.10.012
19. Prasad S, Ait Souabni S, Anugwom G, Aneni K, Anand A, Urhi A, et al. Anxiety and depression amongst youth as adverse effects of using social media : A Review. *Ann Med Surg (Lond)*. 2023; 85(8): 3974-3981. doi: 10.1097/MS9.0000000000001066
20. Lerner JV, Lerner RM. Explorations of the goodness-of-fit model in early adolescence. Prevention and early intervention: Routledge; 2013. p. 161-9.
21. Tirrell JM, Dowling EM, Gansert P, Buckingham M, Wong CA, Suzuki S, et al. Toward a measure for assessing features of effective youth development programs: Contextual safety and the "big three" components of positive youth development programs in Rwanda. *Child Youth Care Forum*. 2020; 49: 201-222. doi: 10.1007/s10566-019-09524-6
22. Yu L, Shek DTL. Positive Youth Development Attributes and Parenting as Protective Factors Against Adolescent Social Networking Addiction in Hong Kong. *Front Pediatr*. 2021; 9: 1-13. doi: 10.3389/fped.2021.649232
23. Bunz U. Investigating the relationship between social media use, Big Five personality, and well-being. *Journal of Communication Technology*. 2021; 4(3): 25-52. doi: 10.51548/joctec-2021-016

24. Van Deursen AJAM, Bolle CL, Hegner SM, Kommers PAM. Modeling habitual and addictive smartphone behavior: The role of smartphone usage types, emotional intelligence, social stress, self-regulation, age, and gender. *Comput Human Behav.* 2015; 45: 411-420. doi: 10.1016/j.chb.2014.12.039
25. Trumello C, Babore A, Candelori C, Morelli M, Bianchi D. Relationship with Parents, Emotion Regulation, and Callous-Unemotional Traits in Adolescents' Internet Addiction. *Biomed Res Int.* 2018; 2018: 1-10. doi: 10.1155/2018/7914261
26. Gökçeşlan Ş, Mumcu FK, Haşlamani T, Çevik YD. Modelling smartphone addiction: The role of smartphone usage, self-regulation, general self-efficacy and cyberloafing in university students. *Comput Human Behav.* 2016; 63: 639-649. doi: 10.1016/j.chb.2016.05.091
27. Shahnawaz MG, Rehman U. Social networking addiction scale. *Cogent Psychology.* 2020; 7(1): 1-3. doi: 10.1080/23311908.2020.1832032
28. Besharat MA. Cognitive emotion regulation questionnaire: instruction and scoring. *Developmental Psychology: Iranian Psychologists.* 2016; 13(50): 221- 223. (Persian)
29. Abdi S, Taban S, Ghaemian A. Cognitive emotion regulation questionnaire: Validity and reliability of Persian translation of CERQ-36 item. *Procedia Soc Behav Sci.* 2012; 32: 2-7. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.01.001
30. Fathi-Ashtiani A, Dastani M. Psychological tests: Personality and mental health. Tehran: besat; 2009. (Persian)
31. Babaei J, Najafi M, Rezaei A. The psychometric properties of positive youth development scale in students. *Journal of Psychological Science.* 2018; 16(64): 540- 553. (Persian)
32. Zadeh Mohammadi A, Malek Khosravi G. A preliminary investigation of the psychometric properties and validation of the Family Functioning Measurement Scale (FAD). *Family Research.* 2006; 2(5): 69-89. (Persian)
33. Abbott BV. Emotion dysregulation and re-regulation: Predictors of relationship intimacy and distress. Texas A&M University [Dissertation]; 2005.
34. Beauregard M, Lévesque J, Bourgouin P. Neural correlates of conscious self-regulation of emotion. *J Neurosci.* 2001; 21(18): 1-6. doi: 10.1523/JNEUROSCI.21-18-j0001.2001
35. Sandler IN, Tein JY, West SG. Coping, stress, and the psychological symptoms of children of divorce: a cross-sectional and longitudinal study. *Child Dev.* 1994; 65(6): 1744-1763. doi: 10.1111/j.1467-8624.1994.tb00846.x
36. Hosseini F, Alipour A, Safarinia M. Meta-diagnostic Model to Explain the Relationship between Neuroticism and Anxiety Intensity in Anxiety Disorders: Mediating Role of Emotion Dysregulation. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology Journal.* 2023; 5(1): 305- 318. doi: 10.52547/ieepj.5.1.305. (Persian)
37. Wu X, Zhou Z, Chen S. A mixed-methods investigation of the factors affecting the use of facial recognition as a threatening AI application. *Internet Research.* 2024. doi: 10.1108/INTR-11-2022-0894
38. Decker ML, Turk CL, Hess B, Murray CE. Emotion regulation among individuals classified with and without generalized anxiety disorder. *J Anxiety Disord.* 2008; 22(3): 485-494. doi: 10.1016/j.janxdis.2007.04.002
39. Dolati S, Kouchakentezar R, Sadeghifajeh Z. The modeling of positive youth development on the basis of self-regulation social competence and parental bonding. *Scientific Journal of Social Psychology.* 2020; 58(Suppl): 45-57. (Persian)
40. Garshasbi A, khorsand E, Taghizadeh A. The effect of self-regulation skills training on academic achievement motivation and academic performance of nursing students in English lesson. *Research in Medical Education.* 2018; 10(1): 1-9. doi: 10.29252/rme.10.1.9. (Persian)
41. Domaradzka E, Fajkowska M. Cognitive Emotion Regulation Strategies in Anxiety and Depression Understood as Types of Personality. *Front Psychol.* 2018; 9: 856. doi: 10.3389/fpsyg.2018.00856
42. Bruggink A, Huisman S, Vuijk R, Kraaij V, Garnefski N. Cognitive emotion regulation, anxiety and depression in adults with autism spectrum disorder. *Res Autism Spectr Disord.* 2016; 22: 34-44. doi: 10.1016/j.rasd.2015.11.003
43. Bagheri H, Bahadori Jahromi S. Investigating the Impact of Telegram Social Network on Users' Social Changes. *Journal of Social Science Studies.* 2016; 2(4): 37-44. (Persian)
44. Schreiber LR, Grant JE, Odlaug BL. Emotion regulation and impulsivity in young adults. *J Psychiatr Res.* 2012; 46(5): 651-658. doi: 10.1016/j.jpsychires.2012.02.005
45. Aldao A, Nolen-Hoeksema S, Schweizer S. Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clin Psychol Rev.* 2010; 30(2): 217-237. doi: 10.1016/j.cpr.2009.11.004
46. Badan Firoz A, Makvand Hosseini S, Mohammadifar M A. The relationship of emotion regulation with depression and anxiety symptoms of university students: The Mediating Role of Mindfulness. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry.* 2017; 4(2): 24-38. (Persian)

47. Gedam SR, Ghosh S, Modi L, Goyal A, Mansharamani H. Study of internet addiction: Prevalence, pattern, and psychopathology among health professional undergraduates. *Indian J Soc Psychiatry*. 2017; 33(4): 305-311. doi: 10.4103/ijsp.ijsp_70_16
48. Khalaf AM, Alubied AA, Khalaf AM, Rifaey AA. The Impact of Social Media on the Mental Health of Adolescents and Young Adults: A Systematic Review. *Cureus*. 2023; 15(8): 1-10. doi: 10.7759/cureus.42990
49. Fu J, Xu P, Zhao L, Yu G. Impaired orienting in youth with Internet Addiction: Evidence from the Attention Network Task (ANT). *Psychiatry Res*. 2018; 264: 54-57. doi: 10.1016/j.psychres.2017.11.071
50. Malik L, Shahnawaz MG, Rehman U, Pragyendu, Uniyal R, Griffiths MD. Mediating Roles of Fear of Missing Out and Boredom Proneness on Psychological Distress and Social Media Addiction Among Indian Adolescents. *J Technol Behav Sci*. 2023;1-11. doi: 10.1007/s41347-023-00323-4
51. Dizman ZŞ. Social Problems Arising In Today's Turkish Family Structure. *Journal of International Social Research*. 2021;14(76): 465- 471.
52. Zhou TH, Hu GL, Wang L. Psychological Disorder Identifying Method Based on Emotion Perception over Social Networks. *Int J Environ Res Public Health*. 2019; 16(6): 1-17. doi: 10.3390/ijerph16060953
53. Janowska M, Flis M, Wróbel-Knybel P, Karakula-Juchnowicz H. Mum, Dad! Is the hospital my home? The psychological and psychiatric consequences of parental neglect—a description of 2 cases. *Current Problems of Psychiatry*. 2019; 20(4): 289- 296. doi: 10.2478/cpp-2019-0020
54. Burić I, Sorić I, Penezić Z. Emotion regulation in academic domain: Development and validation of the academic emotion regulation questionnaire (AERQ). *Pers Individ Dif*. 2016; 96: 138-147. doi: 10.1016/j.paid.2016.02.074
55. Ghafoori N, Haghayegh A. The relationship family functioning and social network addiction with regard to the mediating role of emotional self-regulation in adolescents. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*. 2021; 11(3): 47-64. (Persian)